

Historie vzdělávání v obci Kařez

Zpracovala: PhDr. Mgr. Lenka Čarnogurská

2021

Počátek 19. století – rok 1914

Kařezská škola prošla v letošním roce zásadní stavební proměnou. Současná budova slouží vzdělávání - nejprve jako škola mateřská později i jako škola základní - už dlouhých 44 let. Historie vzdělávání ve zdejší obci je však mnohem delší. První školní kronika se počala psát roku 1883, první výuka však probíhala o mnoho desetiletí dříve (přelom 18. a 19. století), údajně v propůjčené světnici v domě č. 5, který patřil Tomáši Sandnerovi.

První školní budova byla postavena patrně počátkem 19. století zdejším rychtářem a rovněž zednickým mistrem Janem Bernáškem.¹ Okolnosti jejího vzniku jsou velmi zajímavé. Do Kařezu byl jako učitel dosazen **Ignác Zýka** (psáno též Zíka, příp. Zika), ten se oženil s dcerou zmíněného Bernáška. Poté, co pan Sandner už nechtěl pronajímat místnost k výuce, obrátil se rychtář Bernášek na zbirožskou vrchnost s žádostí o místo pro novou školu - obec tehdy nevlastnila žádné pozemky - a na vlastní náklady ji vystavěl. První škola v Kařezu (č. 18) byla tedy zcela soukromou budovou a připadla později dědicům učitele Zýky. Proto byla r. 1830 postavena další školní budova, tentokrát obecní, která sloužila svému účelu až do r. 1984. Nyní zde mimo jiné sídlí obecní úřad. Původní dřevěná budova č. 18 již neexistuje, vyhořela při požáru r. 1900.

V 19. století a v 1. polovině 20. století byli učitelé velmi často překládáni z místa na místo. Někteří během své pedagogické dráhy vystřídalí velké množství škol, často se jednalo jen o krátkodobé zástupy. První kařezský učitel Ignác Zýka odešel do Dobřiva (patrně mezi roky 1803-1806) a na jeho místo přišel **Jan Šaufl**, který byl považován za vynikajícího hudebníka. Ten zde působil cca 56 let² a údajně učil ještě na smrtelné posteli. „*U věku 83³ let ulehl na lůžko. Když k němu zavítal kněz, aby jej zaopatřil, našel jej sice na loži, avšak obklopeného mnohými žáky, jež vyučoval.*“⁴

Šauflovým nástupcem byl **Ignác Perlík**, který do školy nastoupil jako pomocník v září 1860. I on zde setrval poměrně dlouho, do výslužby odešel v červnu 1888. Perlík byl prvním, kdo začal psát školní kroniku. V ní zachycoval povinné položky jako např. začátek a konec školního roku, počet žáků, změny v učitelském sboru a různé školní slavnosti konané zejména

¹ Starší prameny uvádějí, že to bylo počátkem 20. let 19. století, ale dle údajů z matrik narození to muselo být dříve. První nalezený potomek Zýkova nástupce, učitele Šaufla, dcera Klára, se narodila 3. 9. 1806 v Kařezu č. 18. U potomků učitele Zýky číslo domu uvedeno není. S nástupem Jana Šaufla už musel Zýka působit v Dobřívě.

² Celkově působil ve školství 63 let.

³ Ve skutečnosti umřel ve věku 81 let.

⁴ Kolektiv autorů. *Politický a školní okres Rokycanský*. Rokycany: Jos. B. Zápotočný, s. 179. ISBN neuvedeno.

na počest habsburského dvora. Pro nás velmi zajímavé a těžko představitelné jsou právě počty žáků. Mezi lety 1861-1880 chodilo do jednotřídní školy v průměru 173 žáků do 12, respektive 14 let věku. Od roku 1881 se škola stala dvojtřídní, počet žáků se držel kolem 200. O 9 let později bylo přistoupeno k přístavbě prvního patra a škola mohla otevřít třetí třídu. Přestavba tehdy stála přes 5 000 zlatých.

Kromě základů trivia (čtení, psaní a počítání) byla velmi důležitou součástí vzdělávání výuka náboženství. Tu zastávali kněží z příslušné farnosti. Přiškolené obci pak měly platit knězi tzv. cestovné či povozné. A k tomu se váže jedna zajímavost. „*Farní úřad v Mýtě žádal na přiškolených obcích, by mu za cesty k náboženství vyučování platily, obce se ale zpečovaly, udávající, že nikdy za cesty k vyučování neplatily a také platiti nebudou a vyjádřily se při c. k. okresním hejtmanství v Hořovicích, že nežliby tento zavedly, že raději se dají na jiné náboženství.*“⁵ Farní úřad pak trval na tom, že bez plateb nebude do školy přidělen podučitel. Obce zase nechtěly děti do školy posílat, dokud zde nebude druhý učitel. Vše, včetně výuky náboženství tak zůstalo na řídícím učiteli a správci školy Ignáci Perlíkovi. To se však nezamlouvalo okresnímu školnímu inspektorovi. „... *když pak pan c. k. okres. šk. inspektor Dominik Ryšavý na inspekci přišel a shledal v třídní knize, že správce školy náboženství vyučuje, otázal se laskavě, kde jest povolení k tomuto vyučování náboženství? Správce školy přinesl dopis c. k. okres. škol. rady. Načež pan c. k. inspektor odpověděl, že si nepřeje, by se náboženství vyučovalo a tak byly školní dívky zase bez vyučování náboženství.*“⁶ (šk. r. 1879/1880). Obě strany se sice nedohodly, ale podučitel byl do školy nakonec přidělen. Další učitelské místo pak přibýlo s přístavbou školy a otevřením třetí třídy.

A jak to bylo s výukou náboženství? Kronikář obce Josef Lukeš vzpomíná v obecní kronice, že náboženství před válkou učili místní učitelé, kteří museli složit zkoušku. Podle něj to byli: Ignác Perlík, Josef Kuška, Antonín Provazník a snad i Emanuel Kerbl.

Po odchodu Ignáce Perlíka na penzi se stal řídícím učitelem **Antonín Provazník**, rodák z Prahy. Provazník ve školní kronice připomíná tehdy oblíbené *stromkové slavnosti*, při kterých žáci sázeli stromky a zpívali písně a přednášeli básně. Řídící učitel pak míval slavnostní projev. Zápis z roku 1908 říká, že kařezští žáci vysázeli před budovou školy 30 ovocných stromků a tím dokončili výsadbu dříve založeného „královského sadu.“ Antonín

⁵ SOkA Rokycany. *Kronika obecné školy Kařez 1883-1906*, s. 6. 1. díl. Fond OŠ Kařez č. 260.

⁶ Tamtéž, s. 7.

Provazník učil na zdejší škole 23 let (do r. 1911), jeho kariéru a nakonec i život ukončila tuberkulóza.

Novým řídícím učitelem byl jmenován **Řehoř Krbeček**⁷, zkušený učitel s mnohaletou praxí, aktivní člověk, člen mnoha spolků a podle dobových záznamů i vynikající tenorista. Funkce se ujal v listopadu 1912 a působil zde dva roky. Počet žáků v trojtřídní škole oproti předchozím letům mírně klesl, pohyboval se od 168 do 189. Stejně jako ostatní řídící učitelé vedl školní kroniku. Kromě obligátních zápisů zaznamenává i svoji úspěšnou žádost c. k. ředitelství státních drah o vybudování pěšiny pro žáky blízko nádražního skladiště z důvodu bezpečnosti a včasného příchodu do školy. Zajímavá je i poznámka o nedbalé docházce žáků ve školním roce 1913/1914, neboť podle Ř. Krbečka byly tresty pro rodiče za špatnou docházku příliš shovívavé.

Pozice Řehoře Krbečka v Kařeze ale nebyla patrně jednoduchá. Obecní kronika je psána až od roku 1922 a nenabízí žádné bližší informace, ale určitou představu je možno si udělat z článku o obecních volbách z *Českého venkova* z února 1914. V tomto článku obviňují Ř. Krbečka, že je odpovědný za (po)volební neshody, že podněcuje k nenávisti proti vítězným kandidátům a že volil nepřátele školy proti kolegovi učiteli Kuškovi. Zmiňují rovněž, že si stěžoval na dosavadní režim, který podle něj zanedbává školu. Je tedy možné, že právě kvůli politickým rozmíškám se ucházel po tak krátké době o jiné místo.⁸

Řídícím učitelem se stal zdejší učitel a zeť Ignáce Perlíka **Josef Kuška**, který na škole působil od roku 1884, kdy nastoupil jako podučitel, až do svého odchodu na penzi v březnu 1924.

⁷ Foto z r. 1895. SOkA Rokycany, *Kronika obecné školy chlapecké Rokycany 1895–1926*. Fond I. NŠ Rokycany č. 742, inv. č. 446. Dostupné též na WWW: <<http://portafontium.cz/chronicle/soap-ro/00742-skola-rokycany-1895-1926>>.

⁸ Čarnogurská Lenka. *Řídící učitelé ve Volduchách, jejich životní osudy a příběhy jejich rodin*. Olomouc 2019. Rigorózní práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Pedagogická fakulta. Ústav pedagogiky a sociálních studií.

— Obecní volby v Kařeze konaly se v úterý 20. ledna a měly průběh velmi bouřlivý. Obě strany — jak strana dosavadního starosty Černého, tak i strana Bernášková důkladně se k volbám připravily. Zvláště horlivě agitoval obchodník Kovařík, který do nedávna byl v opozici proti Černému, ale náhle v něm našel zalíbení. Jeho vinárna proměnila se ve volební kancelář. Pan Kovařík neskřblil vínem ani pivem a všichni jeho dlužníci museli s ním jít k volbě. Strana Černého slibovala vepřové hody, pivo a policajství, když vyhraje. Ale špatně to dopadlo. Prolítla ve třetím i v prvním sboru, a byla by projela i ve druhém, kdyby volební komise, která celkem jednala spravedlivě, byla uznala plnou moc paní S. v den volby vydanou pro stranu Bernáškovu. Celkem byly by volby prošly klidně, kdyby se byl do nich nevložil řídící učitel Krbeček, kterého činíme zodpovědným za všechno co se po volbách stalo. Týž pan je postrachem čišníků, hostinských i obchodníků. Až do volby stěžoval si na dosavadní režim, který zanedbává školu, — ano dal čestné slovo, že k volbě nepůjde. — a chlubil se že »seřídil starostu Černého tak, že před ním utíkal jako chlapeček.« V den volby chtěl si však získati aspoň jednu stranu, neboť se mu skoro každý uhýbá — spojil se se zetěm starosty K. Srbou, člověkem který se soudil s rodiči, že museli vlastní domek opustiti a který je tak velkým přítelem školy, že jí chtěl

připraviti o jubilejní sad. Jak vešel řídící do volební místnosti způsobil výtržnost a křičel, že ho učitel Kuška který byl kandidován zradil a po volbě nutil Srbu, aby si šel stěžovati na hejtmanství!! Nestydíte se p. řídící, že jste volil nepřítele školy proti učiteli Kuškovi, který jako kulturní a národní pracovník může se výkázati práci úctyhodnou. Nestyděl jste se po volbě dát se napájet od Kovaříka a jiných rozjařených lidí? Naše škola a učitelstvo byli vždy vzorem na okrese, — ale nyní? Jak sám starosta si stěžoval všude špina — pomeje a vše jiné vylejvá se z prvního poschodí oknem, až se to každému oškliví. Po volbě podněcoval jste padlé kandidáty tak, že večer někdo z opilosti přepadl Hrabáka, který s Černým nevolil a do krve ho sbil. Pochlubte se tím p. inspektorovi, za jehož poctivá záda se chcete schovávat. On se jistě poděkuje za takového »přítele«. Tolik prozatím. — vl.

1. světová válka

Průběh „vzdělávání“ během 1. světové války se v Kařeze nijak nelišil od ostatních obcí. Učitelé i žáci byli využíváni na mnoho činností souvisejících s válkou. Učitelé měli na starosti soupisy všeho možného — od potravin, přes dobytek až po náradí, a také vybírali peněžní prostředky na válečné půjčky, případně za ně agitovali. Žáci sbírali ostružinové či jahodníkové listí na čaj, ale i prádlo, boty a látky, dále šili nebo pletli.

„Výnosem c. k. zems. školní rady ze dne 6. list. čís. 66515., nařizuje zhotovování zimních částí oděvu pro vojsko. Správa školy chopila se hned akce a za přispění obecních úřadů v Kareze, Karýzku a Cekově 30ti K na zakoupení vlny a potřebných částí oděvu pro vojiny v poli. Dítky školní v hodinách ručních prací a tělocviku upletly a koupily: 2 trikové košile, 2 spodky, 7 ponožek, 7 ovinky flanelové, 11 kapesníků, 7 rukavice, 6 kuklí, 11 nátepničky, 25 dopisních lísků, krabici tužek, 10 obvazů, 20 rohových obvazů, 3 čtyřhrané obvazy, 1 ručník, ¼ kg vaty, 5 kg cupaniny, kteréžto správce školy dne 20. prosince 1914 ve dvou krabicích vážící 13 ½ kg zaslal c. k. okres. hejtmanství do Rokycan, aby zhotovenými věcmi čeští vojáci v poli poděleni byli.“⁹

⁹ SOkA Rokycany. Kronika obecné školy Kařez 1906-1940, nečíslováno. 2. díl. Fond OŠ Kařez č. 260.

Mobilizace se nevyhýbala ani učitelům, a tak byl zdejší učitel Vojtěch Kraft povolán ihned s počátkem válečného konfliktu. Řídící učitel Kuška a učitelka Ludmila Kratochvílová zůstali sami na 180 žáků. V. Kraft se v roce 1917 vrátil, ale válka stejně vzdělávání nepřála. Nebylo nic a všichni, děti nevyjímaje, trpěli hladem a velkou nouzí. „*Chudá mládež školní trpěla v tomto válečném roce (1917/1918) nedostatkem potravin a oddávala se dosti často žebrotě, což bylo na závalu školnímu vyučování a školní kázi.*“¹⁰ Drsněji je situace popsána v obecní kronice. „*Všude viděti demoralisaci a nejosudnější byl mravní i fisický úpadek dětí nedostatkem, zanedbáním a špatnou návštěvou školní. ... Pro nedostatek uhlí bylo ku konci i vyučování zastaveno. Mládež zvlčila, žebřala, kradla. Anarchie byla v rodinách, v obcích, v okresech, ve státě, anarchie v armádě, anarchie mezi civilisty.*“¹¹

1918-1938

Radost z ukončení války a vzniku samostatného Československého státu kazila epidemie tzv. španělské chřipky. „*Dne 17. října 1918 zemřela po krátké nemoci zastupující učitelka Anna Krátká epidemickou nemocí, španělskou chřipkou, kteráž v obci zdejší a daleko široko krutě řádila.*“ Slečně učitelce bylo pouhých 24 let. „*Zdravotní stav školní mládeže a členů sboru učitelského byl v tomto roce dosti povážlivý. Hned na počátku školního roku (1918/1919) objevila se epidemická nemoc chřipka španělská, která dostoupila takové míry, že musila býti škola od 7. října do 27. října t. r. zavřena.*“

Život šel ale dál, žáků ve škole přibývalo, jejich počet opět přesáhl 200, a tak škola musela být rozšířena; 4. třída byla otevřena ve školním roce 1921/1922 v původním bytě řídícího učitele. Vedle školy pak byl přistaven domek s popisným číslem 33, který sloužil k obývání řídícímu učiteli a jeho rodině (r. 1924 ještě rozšířen o dva pokoje). Školní rok provázely různé slavnosti, zejména na počest významných osobností politiky, kultury a českých dějin obecně, dále četné vycházky a výlety. Žáci mohli nově při hodinách tělocviku využívat tělocvičnu sokolovny. „*Poměry v m. šk. r. (místní školní radě) dobré. Táž darovala těl. j. Sokol v Kařezu 4.000 K na stavbu sokolovny a vyjednala smlouvu, že školní dívky mohou cvičiti v sokolovně za poplatek, jež ustanoven bude vzájemnou dohodou místní šk. rady a správním výborem Sokola.*“¹² Nezapomínalo se ani na chudé, nemocné nebo na válečné sirotky. Škola pravidelně pořádala sbírky a výtěžky odesílala např. Českému červenému kříži a četným komisím pro péči o mládež.

¹⁰ SOkA Rokycany. *Kronika obecné školy Kařez 1906-1940*, s. 59.

¹¹ SOkA Rokycany. *Kronika obce Kařez 1922-1945*, s. 120. Fond AO Kařez č. 41., inv. č. 1.

¹² SOkA Rokycany. *Kronika obecné školy Kařez 1906-1940*, nečíslováno.

Změna přišla i ve výuce náboženství. Mnoho lidí po válce vystoupilo z církve římskokatolické a buď vstoupilo do jiné církve (československé nebo do nově vzniklé církve československé) nebo zůstalo bez vyznání; konkrétně v Kařezu nebyl odklon od církve římskokatolické tak výrazný. Výuka náboženství nebyla povinná, ze škol byly odstraněny kříže a ani mše nebyly obligátní součástí školního roku.

Od školního roku 1924/1925 nastoupil na místo řídícího učitele **Antonín Přibil**.¹³ (Několik předchozích měsíců byl zastupujícím řídícím učitelem **Eduard Pešek**.) V kařezské škole učil do ledna 1937, kdy odešel na trvalý odpočinek. Počty žáků začaly klesat, držely se v průměru kolem 150, ve 30. letech kolem 130, a tak byla škola od r. 1933 opět trojtřídní. K výuce patřila běžně i práce na školní zahradě a v sadu. Pěstovaly se zde květiny, ovoce, zelenina a ke škole patřil také včelín. Učitelé spolu se svými žáky pořádali pravidelně besídky pro rodiče a divadelní vystoupení. Žáci měli k dispozici knihy a časopisy ze školní knihovny. Školní budova byla průběžně dle potřeb opravována; r. 1937 byla provedena elektrifikace.

1938-1950

Po odchodu Antonína Přibila vedl školu zatímčně **Josef Horský**; od 1. 7. 1938 byl na místo řídícího učitele jmenován **Stanislav Luhan**. Předchozích dvacet let učil na mnoha školách na Sušicku, odkud také pocházel. Luhan v Kařezu učil do roku 1953, kdy zažádal o penzi a poté se odstěhoval.

Na škole začalo od září 1938 působit *Rodičovské sdružení* (výnos o jejich zřízení vydalo *Ministerstvo školství a národní osvěty* už v roce 1930). Jeho členové byli voleni jak z řad rodičů, tak učitelů. Sdružení pořádalo dětské besídky a přednášky. Pro srovnání s dnešní dobou a zároveň zamyšlení stojí za to si připomenout přednášku řídícího učitele Luhana „*O tisku a četbě naší školní mládeže*“, tak jak ji on sám vyličil ve školní kronice. „*V přednášce té vytkl řídící učitel význam literárně hodnotné knihy pro povznesení mravnosti naší mládeže. Jen dobrá kniha s tendencí poučnou může býti ku prospěchu našim dětem. Knihou, resp. četbou vzdělává se žák, učení své prohlubuje a obohacuje svůj myšlenkový fond o nové poznatky. Vedle učebnic a čítanky čerpá žák moudrosti z knih vypůjčených ze žákovské knihovny. Avšak dítě, které již dovede čísti, začíná napodobiti dospělé a dychtivě sahá po tom, co čtou. Bývají to přecasto noviny. Z novin dočítají se různé věci, které ničí útlou duši dětskou a z dítěte pak stává se člověk otrlý – zlý. Co zla již přivodily romány „krváky – indiánky“. Toto zapovězené ovoce, toť byli – literární brak, které nezaslouží nic jiného, než aby vrženo*

¹³ Dle matriky narození je správné příjmení Přibil nikoliv Přibyl.

*bylo do ohně. Nejen nehodnotné knihy, ale i neslušné obrazy, urážejíce stud naší mládeže jsou často ve výkladních skříních knihkupců a zraňují při pohledu útlou duši dětskou. Této morové hlíze nutno čeliti opět tiskem – časopisy dětskými, které by zabránily dalšímu šíření se neslušných tiskovin. Výběr knih a časopisů pro školní mládež musí býti pečlivě zkoumán po stránce obsahové i obrazové, povolanými činiteli, zvláště učitelstvem.*¹⁴ Pro představu - škola odebírala časopisy *Naše vojsko*, *Lípa*, *Radost*, *Naše práce* a *Mladé Rokycansko*. Během války byly schůze zakázány, sdružení však dále fungovalo v rámci péče o mládež a zajišťovalo např. ošacení nebo lékařskou péči.

Počátek dalšího temného období nejen našich dějin tzv. *Mnichovskou dohodu* popisuje Stanislav Luhan takto: *„Naše horská hradba dostává se nepříteli a my, zrazeni a opuštěni, bezmocně přihlížíme národní tragedii. Byli jsme odhodláni k obraně své drahé vlasti, chtěli jsme položit i život za jednotu našeho státu. Prozřetelnost Boží učinila jinak. Místo oběti smrti žádá po nás oběť života pro těžce zkoušenou vlast.*“¹⁵ Běžný život i život školní se musel přizpůsobit novému režimu. Oslavy významných dnů i velikánů našich dějin vystřídaly povinné „oslavy“ narozenin A. Hitlera a Emila Háchy a výročí zřízení Protektorátu; do výuky přibyla povinná němčina (i učitelé museli navštěvovat speciální kurzy němčiny) a opět se sbíralo vše možné – kosti, hadry, kovy, papír, léčivé rostliny, ale i šípky, trnky, bezinky, jeřabiny, žaludy a bukvice, také ovocné pecky nebo bodlákova a lopuchová semena a semena některých listnatých stromů.

Persekuce se nevyhnuly ani zdejšímu učitelům. **Jiří Starý** byl zatčen gestapem v prosinci 1943 pro svoji odbojovou činnost. Postupně byl vězněn v Plzni, Drážďanech, Norimberku, Ebrachu a Straubingu, konec války ho zachránil před transportem do Dachau. Po válce se přihlásil opět do školní služby, ale nejprve musel na doporučení lékaře čerpat zdravotní dovolenou. Během dalších let ho však provázely opakované zdravotní indispozice.

Tzv. totální nasazení neboli pracovní povinnost potkalo i výpomocnou učitelku **Marii Moulisovou**. *Jmenovaná obdržela výměr povinného prikázání podle vl. nař. Sb. 154/42 od úřadu práce v Plzni 21. 9. 1944. Výše uvedena jest včleněna dnem 1. října 1944 jako pomocná dělnice bei Firma Maschinenfabrik in Holoubkau po celou dobu války.*¹⁶

¹⁴ SOkA Rokycany. *Kronika obecné školy Kařez 1906-1940*, s. 187-189.

¹⁵ Tamtéž, s. 176.

¹⁶ SOkA Rokycany. *Kronika obecné školy Kařez 1940-1945*, nečíslováno. 3. díl. Fond OŠ Kařez č. 260.

Osvobození přineslo návrat ke starým tradicím, slavila se výročí narození prezidentů Masaryka i Beneše, významnou událostí nejen v našem kraji pak bylo 100. výročí narození básníka Josefa Václava Sládka, slavil se opět 28. říjen, ale zároveň přibyly i svátky nové. Už ve šk. roce 1945/1946 se slavil na základě výnosu zemské školní rady 7. listopad jako den vítězství proletářské revoluce v SSSR. Po převratu v únoru 1948 se přidaly oslavy připomínající Lenina, Stalina, Rudou armádu. Učitelé museli absolvovat politická školení a pracovat v rámci tzv. veřejně prospěšných prací nebo kulturních brigád.

Stejně jako po 1. světové válce se nezapomínalo na trpící. Proběhly např. peněžní a věcné sbírky v rámci akcí *Zachraňte slezské dítě* a *Pomoc Lužickým Srbům*, vybíraly se i knihy pro děti z pohraničí nebo cukr pro jugoslávské děti.

I nadále pokračoval sběr starých surovin, léčivých rostlin a semen listnatých stromů. Za nepřiliš obvyklý lze považovat sběr hlemýžďů. „*Sběr hlemýžďů. Národní škola v Kařezu si vytkla důležitý socialistický závazek, a to: že žactvo v období jarním, tj. od 1. dubna do 31. května 1950 odevzdá 1,- kg; celkem 2 kg hlemýžďů pro vývoz bylo odvedeno. Socialistickou smlouvu splnila tím, že odvedla 200 % hlemýžďů. Jiří Starý, vedoucí farmy ve Zbirohu potvrzuje, že jako znalec místních poměrů, praví, že v okolí obce Kařezu vyskytují se hlemýždi jen v jednom místě, kde kdysi byla hlemýžďí farma.*“¹⁷

Žáci byli pravidelně prohlíženi dětským lékařem i stomatologem, některé absolvovali rentgen a byli očkováni proti neštovicím; zdravotnice *Masarykovy ligy proti tuberkulóze* kontrolovala tuberkulinovou reakci.

Počet žáků kařezské školy nejprve klesal, od září 1946 se stala opět školou dvojtřídní (tehdy zde bylo zapsáno 68 žáků). Školní rok 1948/1949 přinesl změnu názvu ze *školy obecné* na *školu národní*. Od září 1949 byla při počtu 84 žáků znovu otevřena třetí třída. Zajímavé je, že stále pokračovala výuka náboženství (ne všude to bylo běžné), v tomto roce bylo pouze 7 žáků bez vyznání, 1 se hlásil k víře československé, 1 k Jednotě bratrské, 6 k českobratrské evangelické a 71 k římskokatolické víře.¹⁸

¹⁷ SOkA Rokycany. *Kronika školy Kařez 1945-1950*, nečíslováno. Fond ZŠ Kařez č. 00260.

¹⁸ Celkem 86 žáků, zda 2 žáci přibyli během roku, není poznamenáno.

1950-1984

Školní kronika pro roky 1950-1957 chybí; kusé informace poskytuje kronika obecní. Stanislav Luhan odešel roku 1953 do penze; ve šk. roce 1953/54 zastávala ředitelské místo zdejší dlouholetá učitelka **Květoslava Levá**. Od následující školního roku se ředitelkou školy stala **Alena Mikešová**. A. Mikešová se za války účastnila protinacistického odboje a byla vězněna; poté byla členkou *Svazu protifašistických bojovníků*; v rokycanském odboru jednu dobu zastávala funkci předsedkyně historicko-dokumentační komise, kde byla velmi aktivní.

Na škole začala působit *Pionýrská organizace* (vzhledem k chybějící kronice není znám přesný rok); stejné je to i s družinou mládeže; navštěvovaly ji děti zaměstnaných matek a také se zde stravovaly. V letech 1957-59 zde pracovala jako vychovatelka **Anežka Skanderová**. V dalším roce byla pro malý zájem družina uzavřena.

Oslavy a svátky vycházely z tehdejšího režimu. Připomínka *VŘSR* spojená s tzv. *Štafetou přátelství*, výročí „význačných“ komunistických představitelů, *Vítězný únor*, *Dny květnového vítězství* (koniec 2. světové války spojený pouze s Rudou armádou), *Dny armády*, *Měsíc československo-sovětského přátelství* nebo již dříve slavené svátky, nyní ovšem režimu přizpůsobené jako např. *Svátek matek*, *Mezinárodní den žen*, *Mezinárodní den dětí*, *1. máj* ...

Na tehdejší poměry neobvyklá byla i pokračující výuka náboženství. Situaci ilustrují následující zápisy ze školní kroniky. „*Náboženství římskokatolickému vyučuje na škole katol. farář M. Aubrecht z Mýta, který se horlivě stará o velký počet dětí.*“¹⁹ (šk. rok 1957/58, přihlásilo se 24 žáků, v kronice jsou jmenovitě uvedeni). V roce následujícím vyznívá zápis již kritičtěji. „*Přes soustavné a důsledné působení učitelek ve školní i mimoškolní práci na žáky i rodiče přihlásilo se k vyučování náboženství 23 dětí.*“²⁰ V dalších letech ale počty klesaly, v roce 1960/61 to byli už jen 3 žáci a výuka probíhala jednou za měsíc; dále již není výuka náboženství zmiňována).

^{19, 17} SOkA Rokycany. *Kronika obecné školy Kařez 1957-1971*, nečíslováno. 4. díl. Fond OŠ Kařez č. 260.

školní rok 1958/59

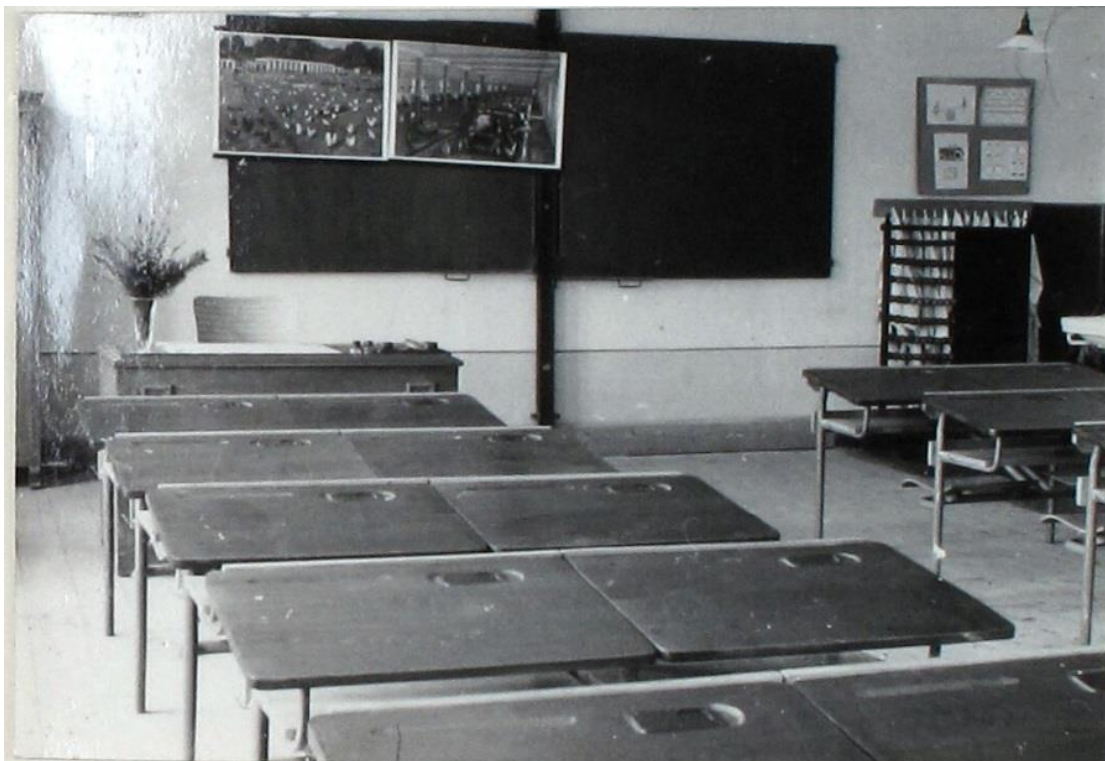

školní rok 1959/60

ZŠ Kařez, r. 1960 (autor. K. Capalini)

ZŠ Kařez, 1960 (autor. K. Capalini)

Kařez, 1. máj 1960 (autor. K. Capalini)

Nedílnou součástí společenského života byla i *Spartakiáda*. Kařezští žáci nacvičili např. v roce 1960 skladbu s názvem *Radostná jar*. Pravidelně se také účastnili přehlídek a soutěží požárních hlídek školní mládeže; o prázdninách zase vykonávali žňové hlídky. Pro představu: v létě 1964 odpracovali 1600 hodin v celkové hodnotě 3000 Kčs.

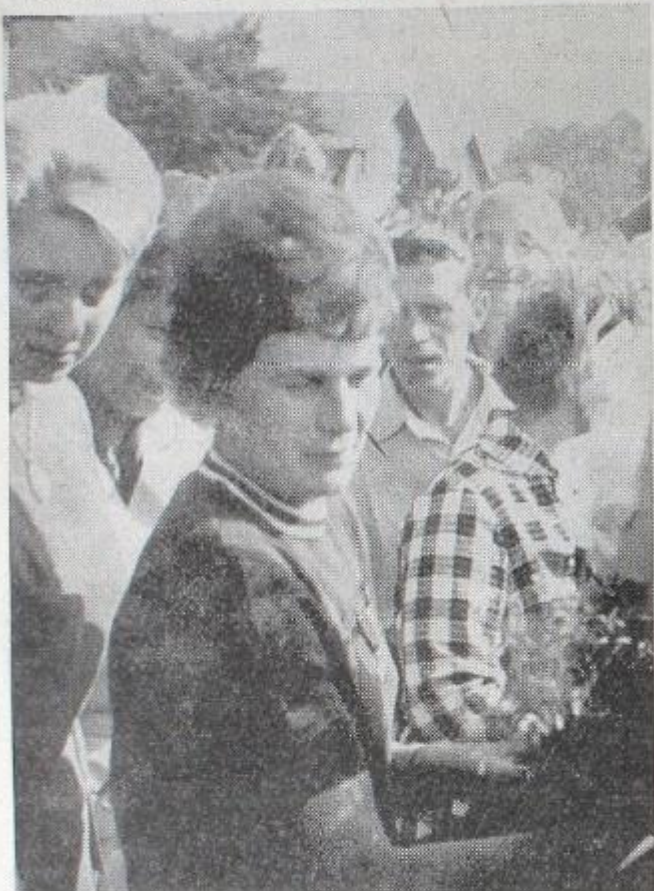
Radostná jar, Sokolovna Kažez. 9. 5. 1960

Významnou událostí této éry byl kromě jiného i první let ženy kosmonautky do vesmíru. Valentina Těreškovová navštívila tehdejší Československo a absolvovala cestu z Prahy do Plzně. A právě v Kařezu byla jedna ze zastávek.

VALENTINA mezi námi

Je sobotní ráno. Lidé spěchají za svými starostmi a zaměstnáním. Ale ne všichni... Stovky občanů po osmé hodině zaplnily okraje silnice vedoucí z Prahy do Plzně. V Kařezu bylo uvítání. Představitelé Západočeského kraje — tajemník KV KSČ soudruh Kuba,

předseda KNV soudruh Peláň — a delegáti z rokycanského okresu — tajemník OV KSČ soudruh Hrneček a předseda ONV soudruh Zďovfar: — tlumočili první kosmonautce světa Valje Těreškovové pozdravy občanů našeho okresu i kraje...

Rokycanský budovatel č. 34, 22. 8. 1963

A pak nastala triumfální cesta. Valju vítají v Mýtě, Holoubkově, vítají ji ve Svojkovicích a Rokycanech. Lidé byli zvědaví, jaká vlastně je ta, která poprvé vstoupila do kosmu. Poznali ji. Skromnou a sympatickou Valju. Byla to uskutku slavná cesta...

Školní budova byla pravidelně udržována a opravována. V létě 1963 byla poskytnuta jako náhradní ubytování pro dětský tábor *Zdravuška*. Původně se měl konat v prostorné škole v Mýtě, tam ale vypukla žloutenka. „Zdejší škola neposkytla mnoho pohodlí vedení tábora, leč blízkost pěkného koupání a lesa vynahradila tíseň prostoru.“ Tábor pořádal Československý červený kříž pro děti s tělesnými vadami.

Od školního roku 1965/66 se škola stala opět pouze dvojtřídní – zůstala paní ředitelka Mikešová a paní učitelka Levá. Snížení počtu tříd nebylo přijato s nadšením; žáků bylo 54 v pěti ročnících. Okresní

školní inspektor Karel Svejkovský musel vysvětlit změnu v organizaci školy na schůzi rodičů. „S. Svejkovský vyložil přítomným, že školský odbor je povinen všude snížit počet tříd, ubude-li žáků pod stanovený počet. Výjimečné ponechání třídy není možné z finančních důvodů. Není dost peněz ve mzdovém fondu. Zároveň s. inspektor prohlásil, že je přesvědčen, že kařezská škola dobře připraví své žáky podle požadavků osnov, poněvadž zná obě učitelky jako svědomité a zkušené pedagogické pracovnice.“²¹ Školní rok byl náročný zejména pro p. učitelku Levou; učila 30 žáků ze tří různých ročníků (2. ročník: 15 žáků, 3. ročník: 10 žáků a 4. ročník: 5 žáků). „Vyučování bylo velmi náročné na přípravu učitelky na vyučovací hodinu. Žáci druhého ročníku neuměli ještě samostatně pracovat po určenou dobu, bylo jich mnoho, bylo málo času na to, aby se mohla učitelka přesvědčit, zda všichni plně pochopili, jak mají sami pracovat. V přímém zaměstnání pak bylo opět málo času procvičit vyložené učivo. Soudružka Levá však brzy zvládla počáteční potíže a docílila slušných výsledků. Zejména čtení v 2. ročníku mělo na konci škol. roku obdivuhodnou úroveň.“²²

²¹ SOKA Rokycany. *Kronika obecné školy Kařez 1957-1971*, nečíslováno.

²² Tamtéž.

2. a 4. ročník

2. a 4. ročník

1. ročník

1. a 5. ročník

Rokem 1966 ukončila Alena Mikešová svoji pedagogickou dráhu a odešla do důchodu. Dalších deset let školu řídil **Arnošt Capalini**, učitel s mnohaletou praxí. Učil nejen v našem okrese (Těškov, Hlohovičky, Mlečice, Drahoňův Újezd), ale v době poválečné nabyl zkušenosti i v pohraničí (Dolní Litvínov a Záluží u Mostu).²³ Už od roku 1964 ale vedl administrativu školní jídelny v Kařezu. Školní kronika je psána do r. 1971. A. Capalini stručně popisuje průběh každého školního roku; všechny probíhaly v podobném duchu jako roky předchozí - oslavy státních svátků a významných dnů, kulturní vystoupení žáků školy, výlety (některé pořádané i SRPŠ), divadelní představení. Mezi nejvýznamnější akce patřilo odhalení pamětní desky²⁴ profesorovi Jaroslavu Heyrovskému, nositeli Nobelovy ceny, který do Kařezu jezdil mezi lety 1935-1949 na letní byt. Slavnosti se účastnili i rodinní příslušníci včetně manželky a potomků J. Heyrovského.

²³ Dolní Litvínov, Záluží – zaniklé obce v okrese Most, dnes části Litvínova.

²⁴ 27. 8. 1972

P. ředitel Arnošt Capalini , 1. a 2. ročník

P. učitelka Květoslava Levá, 3. a 4. ročník

P. učitelka K. Levá, 3. a 4. ročník

Patrně šk. rok 1968/69, p. ředitel A. Capalini, 1. a 2. ročník

P. ředitel A. Capalini, 1. a 2. ročník

P. učitelka K. Levá, 3. a 4. ročník

P. ředitel Arnošt Capalini, p. kuchařka Jindra Kratochvílová, p. učitelka Květoslava Levá

P. učitelka K. Levá

Dlouholetá kařezská učitelka Květoslava Levá odešla r. 1973 do důchodu, na zdejší škole pracovala od září 1948. I v dalších letech ale dle potřeby vypomáhala, např. během mateřské dovolené p. učitelky **Marie Zápotočné**. Ta zde sice pracovala krátce, ale na toto období vzpomíná velmi ráda. A zejména na p. ředitele Capaliniho, na jeho dobré rady i vstřícnost, na to, že byl vášnivým myslivcem, i na to, že ji krásně oslovoval *dušinko*...

Šk. rok 1975/76, p. učitelka Marie Zápotočná ↑, p. ředitel A. Capalini ↓

školní rok 1975/76

Po Capalinim nastoupila na ředitelské místo **Marie Jarošová**, školu vedla do jejího uzavření v roce 1984 v tandemu s **Antoníí Hašplovou**. Obě ženy zde odvedly obrovský kus práce, a to nejen v rámci svých povinností, ale i značně nad jejich rámec. Hned na začátku se samy daly do vylepšení školních prostor. Kronika obce to popisuje následovně: „*Školní budovu převzaly soudružky starou, a proto se rozhodly, že si na svém pracovišti vytvoří nové moderní prostředí. Dokázaly to na výbornou. Nalakovaly lavice a stolky, dveře a skřínky, položily nové lino v 1. třídě, provedly úpravu nástěnek, výzdobu na chodbě i ve třídách. Byla také zřízena a vkusně vyzdobena sborovna. Obě soudružky pracovaly denně po celý srpen. Při této práci měly plnou podporu předsedy MNV a tajemníka MNV, předsedy SRPŠ, mnoho dobré práce udělal i s. Mir. Feyer.*“²⁵

Šk. rok 1976/77, 1. a 3. ročník, p. učitelka Antonie Hašplová

²⁵ SOKA Rokycany. *Kronika obce Kařez 1946-1983*, s. 307. 2. díl. Fond MNV Kařez č. 124, inv. č. 9.

Šk. rok neurčen, p. učitelka Antonie Hašplová, p. ředitelka Marie Jarošová

P. ředitelka Marie Jarošová, 2. a 3. ročník

ŠKOLNÍ ROK 1980 - 1981

p. učitelka Antonie Hašplová, 1. a 4. ročník

ŠKOLNÍ ROK 1980 - 1981

ŠKOLNÍ ROK 1980-1981

Šk. rok 1981/82, 1. a 2. ročník, p. uč. A. Hašplová

Školní roky plynuly v duchu doby, probíhaly tradiční akce a oslavy jako v letech předchozích, kulturní vystoupení, výlety, besedy a brigády – těch se účastnili jak žáci, tak zástupci SRPŠ. Budova školy však přestala postupně vyhovovat; od školního roku 1984/85 začali kařezští žáci dojíždět do nově vybudované, moderní školy ve Zbiroze.

Učitelky

Cesta žen k pedagogické profesi nebyla úplně jednoduchá. Původně směly učit pouze muži; ženské učitelské ústavy začaly vznikat až po r. 1869. Učitelky, dříve *učitelkyně* se dělily na dvě skupiny: **učitelky industriální**, respektive učitelky ručních prací a domácích nauk, a **učitelky literní**, které vyučovaly vše ostatní. Učitelky industriální se směly vdávat, tuto funkci často zastávaly ženy a dcery (řídících) učitelů. Učitelky literní musely naopak dodržovat „celibát“, respektive se nesměly vdát, pokud chtěly učit. V případě, že se vdát chtěly, musely školní službu opustit. Celibát byl zrušen r. 1919 a učitelky získaly nárok na mateřskou dovolenou v délce tří měsíců (pobíraly max. 80 % platu). Až do roku 1928 však musely svobodné učitelky, které ještě nedokončily praxi před zkouškou způsobilosti, žádat o povolení k sňatku.

V obecném, respektive základním školství docházelo i vlivem válečných konfliktů (a tedy nedostatku mužů – učitelů) k postupnému nárůstu žen – učitelek, až se poměr zcela obrátil - na 1. stupni základních škol i dnes drtivě převažují ženy. Na kařezské škole pracovalo mnoho učitelek; jejich jména (do r. 1984) jsou uvedena v tabulkách za textem.

Mateřská škola

První mateřská škola byla otevřena 1. 11. 1951 pro 19 dětí. O této školce existuje minimum informací; r. 1952 je zmíněno, že zde byly podávány obědy dětem zaměstnaných matek, o rok později se píše pouze o špatné docházce. Kde byla umístěna, není v kronice uvedeno a zdejší rodáci také nevědí.

Nová, tehdy velmi moderní budova mateřské školy byla postavena v rámci akce Z mezi roky 1974-76. Náklady na stavbu činily 1 142 900 Kč; občané zde odpracovali 32 343 hodin, z toho 6 733 bezplatně. Tehdejší JZD propůjčilo techniku a dopravní prostředky; po otevření školy platilo uklízečku, pomocnou kuchařku a topiče. Pro obec to byla velmi významná událost; slavnostního otevření 2. 10. 1976 se účastnilo mnoho lidí nejen z Kařeza. Prohlídku školy natáčela i Československá televize. První ředitelkou se stala **Zdena Bradnová** a paní (tehdy soudružkou) učitelkou **Jaroslava Čulíková**, obě ze Zbiroha. Paní Bradnová působila

ve školce dlouhých 25 let (do října 2001). Po ní se ředitelkou MŠ stala na základě konkurzu **Jarmila Fišerová**.

Na počátku 90. let došlo k výraznému úbytku dětí a zároveň sílila myšlenka znovuoobnovení malotřídní školy. A tak byly znovu od 1. 9. 1992 otevřeny první dva ročníky pro kařezské školáky, tentokrát v budově mateřské školy. Vedení školy se krátce ujala **Marie Jará** z Cheznovic. Od ledna 1993 se po jejím odchodu do důchodu stal ředitelem **Václav Vysoký**. Spolu s p. učitelkou **Alicí Kotylovou** věnovali mnoho úsilí tomu, aby malotřídku udrželi, protože ne všichni byli této myšlence nakloněni. 1. 10. 1996 byl zahájen provoz školní družiny v budově obecního úřadu. Ve šk. roce 1996/97 byla A. Kotylová pověřena vedením školy; od dubna 1997 byl na místo ředitele dosazen konkurzem **Oldřich Peksa**. Od 1. 9. 2002 došlo ke sloučení mateřské školy, základní školy a školní jídelny. Od září 2005 do července 2010 byla ředitelkou **Marie Nosková**, po ní deset let řídila školu **Ivana Boudová**. V současné době je ředitelkou **Alena Hybnerová**.

Mateřskou školu zachránila existence ZŠ

Obecní zastupitelstvo v Kařezu projednalo poplatek za docházku dětí do Mateřské školy, který byl zvýšen o 100 Kč. Celá částka byla předisponována na Školský úřad v Rokycanech. Ukazuje se, že provoz v MŠ je nerentabilní jak pro Obecní, tak pro Školský úřad. Od zrušení zachránila "mateřinku" Základní škola, jejíž 1. - 4. ročník byly v budově MŠ otevřeny.

Pro paní učitelku, která má žáčky ZŠ na starosti obecní úřad během několika měsíců zrekonstruoval domek. Starosta obce pan Hendrych, připisuje velkou zásluhu na úspěšném provedení prací panu Ladislavu Kasíkovi, který se rovněž podílel na konečných opravách kařezského kostela.

V Kařezu je opět škola

Po osmileté přestávce se 1. září 1992 ubíralo opět 10 dětí do školy v obci. Několik nadšenců v čele se starostou Stanislavem Hendrychem upravili mateřskou školu tak, aby 1. září mohla paní ředitelka Marie Jará zahájit slavnostně nový školní rok pro 1. a 2. třídu. Slavnostního zahájení se zúčastnili rodiče dětí a pan dr. Jaroslav Švík za školský úřad okresu Rokycany.

Náklady na rekonstrukci činily 200 000 Kčs. Interiér školy je perfektní. Pro děti je zajištěno stravování včetně svačin. Jídelna je

společná s dětmi z mateřské školy, takže přechod „předškoláka“ na „školáka“ v Kařezu je nenásilný. Děti zůstávají ve známém prostředí. Po vyučování mohou děti zůstat v družině — pro zaměstnané rodiče značná výhoda.

A co stará škola? Stejní nadšenci, jako Ladislav Kasík, Josef Vlček a jiní, společně se stavební četou ZD Zbiroh upravují starou

školu tak, aby v 1. patře mohl pracovat obecní úřad, fungovala knihovna a přízemí sloužilo obchodní činnosti.

Povzbuzující slovní hesla do další práce — to dnes zní jako fráze. Ale poděkování všem, co se zasloužili o znovu „vzkříšenou“ školu v Kařezu — to je slušnost a ocenění bez papírových diplomů.

Stanislav Gabriel

Rekonstrukce 2020/21

Vzrůstající nároky na kapacitu mateřské školy a pochopitelně také přibývajících roky přinesly požadavek na rekonstrukci budovy. Ve školním roce 2020/21 došlo ke kompletní rekonstrukci a ke stávající budově přibýlo patro, ve kterém jsou umístěny zcela nové prostory mateřské školy. Částečných úprav a modernizace se také dočkalo přízemí, kde budou nyní pouze školní třídy – od září 2021 nově tři.

Děti z MŠ využívaly během rekonstrukce prostory školní družiny v podkroví obecního úřadu a jednu místnost v přízemí, která zároveň v odpoledních hodinách sloužila žákům školní družiny. 28 žáků základní školy strávilo tento – i vzhledem k pandemii covidu 19 – pro všechny velmi náročný rok v upravených suterénních místnostech kařezské Sokolovny. Část roku probíhalo vzdělávání formou distanční výuky; poprvé necelé tři týdny během října a listopadu 2020; podruhé šest týdnů během března a dubna 2021. Od prvního dne distanční výuky se však učilo s plným nasazením všech zúčastněných – žáků, pedagogů a rodičů. Všem, kteří potřebovali, škola půjčila notebooky; výuka probíhala prostřednictvím aplikace *Google Meet*. Během výuky ve škole pak musela být dodržována přísná hygienická pravidla, pravidelně probíhalo (nejprve 2x týdně, pak 1x týdně) tzv. antigenní testování žáků i zaměstnanců, všichni museli nosit roušky, později respirátory. Nejtěžší (logisticky i lidsky) bylo povinné oddělení obou tříd a tím i dětí od sebe. Děti se nesměly setkávat ani ve družině, během opatření tedy fungovala dvě oddělení a to v kmenových třídách ve škole. Konec roku přinesl určité uvolnění, družina se spojila a padla nutnost nosit respirátory.

Během roku jsme si ale užili i akce jako Halloween (tentokrát online), Mikulášskou nadílku a Čertovskou školu, vánoční nadílku, Velikonoční stezku obcí, Čarodějnickou školu a dokonce i výlet do Muzea Středních Brd ve Strašicích spojený s pěší túrou krásnou brdskou přírodou.

https://rokcansky.denik.cz/zpravy_region/karezsti-si-uzili-halloween-20201026.html

Během rekonstrukce školy byly školní třídy umístěny v suterénu Sokolovny.

(šk. rok 2020/2021)

Pedagogové působící v Kařezu do r. 1984

jméno	datum narození	od – do	funkce
Ignác Zýka	27. 1. 1770 Zdice		učitel
Jan Šaufl	7. 11. 1781 Vejvanov	- 1862	učitel
Ignác Perlík	15. 10. 1825 Mýto	15. 9. 1860 – 06/1888	pomocný učitel → řídící učitel
Emanuel Kerbl	24. 12. 1861 Strašice	15. 9. 1880 - 31. 8. 1884	podučitel
Josef Kuška	11. 1. 1863 Hředle	1. 9. 1884 – 31. 3. 1924	(pod)učitel → řídící učitel
Antonín Provazník	28. 12. 1859 Praha	1. 9. 1888 – 1. 11. 1911	řídící učitel
Antonín Vachout		09/1890 – 11/1897	podučitel
Ferdinand Grundler	20. 11. 1877 Veselá	09/1898 – 08/1899	podučitel
Jan Šmejkal	4. 1. 1876 Velký Chlumec	1. 9. 1899 – 08/1912	(pod)učitel
Marie Vášová	21. 7. 1891 Podmokly	3. 11. 1910 – 30. 6. 1911	zastupující výpomocná učitelka
Antonín Topinka	7. 1. 1892 Mlečice	5. 2. 1912 – 1. 3. 1912	zastupující výpomocný učitel
František Černý	29. 11. 1891 Vitinka	1. 3. 1912 – 31. 8. 1912	výpomocný učitel
Vojtěch Kraft	30. 8. 1887 Vitinka	1912 – 1914 26. 9. 1917 – 08/1922	(zatímní) učitel
Jaroslav Macner	21. 1. 1889 Praha	1. 9. 1912 – 31. 10. 1912	zatímní učitel
Řehoř Krbeček	12. 3. 1859 Strunkovice	1. 11. 1912 – 08/1914	řídící učitel
Josefa Sekyrková		15. 4. – 14. 5. 1912	výpomocná učitelka
Anna Švehlová		15. 5. – 15. 7. 1913	výpomocná učitelka
Ludmila Kratochvílová	9. 2. 1892 Všetaty	09/1914 – 09/1915	zatímní učitelka
Marie Vokounová	26. 4. 1895 Líbeznice	1. 10. 1915 – 11. 9. 1916	výpomocná učitelka
Irena Scherksová		12. 9. 1916 -	výpomocná učitelka
Anna Pobudová		15. 9. 1917 – 15. 7. 1918	zastupující učitelka
Anna Krátká	15. 7. 1894 Osek	09/1918 – 10/1918	zastupující učitelka
Rudolf Bauer	17. 9. 1884 Rokycany	12/1918 – 08/1921	učitel
Emilie Fenclová, provd. Pešková	16. 2. 1900 Zbiroh	09/1921 – 07/1933	(zastupující) učitelka + industriální učitelka
Eduard Pešek	8. 2. 1899 Kozičín	09/1921 - 07/1933	učitel, zastupující ř. u.
Ludmila Čermáková	20. 5. 1899 Nová Paka	09/1922 – 03/1923	zastupující učitelka
Josef Simer	29. 9. 1896 Hluboš	04/1923 – 08/1923	učitel
Eduard Vaněček	Čečelovice u Blatné	09/1923 – 06/1924	zastupující učitel
Ludmila Jiterská		01/1924 – 06/1924	výpomocná učitelka
Antonín Přibíl	2. 10. 1876 Obecnice	09/1924 – 01/1937	řídící učitel
Ludmila Čekanová	29. 4. 1904 Stupno	09/1924 – 11/1924	zastupující učitelka
Josef Vinš	16. 12. 1902 Sebečice	12/1924 – 08/1925	učitel
Emanuel Vítkovec	22. 12. 1900 Příbram	09/1925 – 08/1926	zastupující učitel
Jaroslava Junová		09/1926 – 08/1927	zastupující učitelka
Libuše Plítková	5. 7. 1904 Královské Vinohrady (Praha)	09/1927 – 01/1928	zastupující učitelka
Marie Vokáčová	19. 3. 1900 Plzeň	02/1928 – 08/1929	učitelka
Jindřiška Brejchová		09/1929 – 06/1931	výpomocná učitelka
Jaroslava Muzikářová		09/1931 – 08/1935	výpomocná učitelka

František Lisý	25. 4. 1911 Drozdov	03/1933 -	výpomocný učitel
Vlasta Medunová	9. 1. 1909	09/1935 - 1937	učitelka
Josef Horský	20. 4. 1908 Cerhovice	02/1937 – 06/1938	zatímní řídící učitel
Jiří Starý	30. 5. 1905 Benešov	09/1937 – 08/1958	učitel
Hana Fleischerová, provd. Huňáčková	2. 3. 1914 Libiš (okr. Mělník)	09/1937 - 1938	výpomocná učitelka
Stanislav Luhan	26. 7. 1893 Petrovice u Sušice	07/1938 - 1953	řídící učitel
Božena Martínková Pouzarová		03/1938 – 09/1945 03/1947 -	učitelka
Rudolf Folda	28. 1. 1910	11/1938 – 02/1939	učitel
Libuše Šimandlová		02/1939 -	učitelka
Antonie Svejková	15. 4. 1915 Plískov	09/1939 – 08/1941 03/1942 – 02/1945-	učitelka
Irena Mrázková	26. 12. 1913 Bylnice	09/1940 – 12/1940	učitelka
Vlasta Krausová	18. 1. 1914 Mrákov	01/1941 – 08/1941	učitelka
Václav Baloun	13. 7. 1920 Přešín	03/1942 – 08/1943	výpomocný učitel
František Hrbek	18. 5. 1921 Medový Újezd	03/1942 – 11/1942	praktikant + výuka němčiny + chlapecké ruční práce
Josef Kavalír	10. 9. 1918 Mýto	1942/1943	výuka němčiny
Václav Fišer		11/1943-	výpomocný učitel
Jaroslav Žížek	8. 11. 1909 Stupno	01/1944 – 03/1944	zatímní učitel, totálně nasazen
Marie Moulisová	30. 9. 1922 Příkosice	04/1944 – 09/1944	výpomocná učitelka, totálně nasazena
Miluše Rybářová		09/1945	výpomocná učitelka
Jarmila Žáčková	9. 1. 1926 Bytín	09/1945 - 04/1946	výpomocná učitelka
Alžběta Kalátová	16. 1. 1926 Dubno	09/1946	výpomocná učitelka
Libuše Suchá - Červenková		09/1947 – 08/1948	učitelka
Květoslava Levá		09/1948 – 06/1973	učitelka, pověřená ředitelka
Jaroslava Langerová		od 09/1949	učitelka
Alena Mikešová	16. 10. 1907	09/1954 – 07/1966	ředitelka
Karla Jarolímová provd. Musilová	4. 11. 1938 Rokycany	09/1958 – 08/1963	učitelka
Růžena Robochová		09/1963 – 08/1965	učitelka
Arnošt Capalini		09/1966 – 08/1976	ředitel
Marie Zápotočná		09/1973 – 08/1976	učitelka
Marie Jarošová		09/1976 – 08/1984	ředitelka
Antonie Hašplová		09/1976 – 08/1984	učitelka

Industriální učitelky, resp. učitelky ručních prací a domácích nauk

jméno	Datum a místo narození	od – do
Marie Bulinová	29. 5. 1864 Březové Hory	od 1. 9. 1886
Amalie Jedličková (Majerová)	7. 7. 1865 Dobřív	09/1892 – 08/1894
Josefa Mosrová	29. 2. 1856 Praha	09/1894 – 12/1920
Albína Krchovová	1. 3. 1871 Hlohovice	od 09/1918 zástup
Emilie Houbová	17. 10. 1885 Koněprusy	09/1920 - 1923
Marie Erhartová	12. 8. 1893 Telč	02/1923 – 08/1924 1. 12 - 31. 12. 1924
Anna Anýžová		-11/1924
Zdena Dandová	26. 12. 1879 Rakovník	- 08/1926
Anna Regnerová	27. 4. 1906 Dolní Lukavice	09/1926 – 01/1930 (+25. 5. 1931)
Hedvika Pazderníková	20. 2. 1908 Lhůta (u Štáhlav)	02/1930 – 06/1930 zástup
Marie Kynčlová	23. 10. 1908 Sebečice	09/1930 – 08/1931
Věra Omcirková		09/1931 – 09/1933 výpomoc
Marie Levá	4. 2. 1911 Nové Mitrovce	09/1934 -01/1935
Miluše Richtrová		02/1935 - výpomoc
Marie Řežábová, provd. Marvanová		09/1936 – 08/1940 výpomoc
Marie Luhanová Svobodová	27. 12. 1890 Podmokly (Sušice)	12/1938
Marie Matiaszková	20. 12. 1905 Libice nad Cidlinou	od 09/1940 – 09/1941 výpomoc
Amalie Svobodová		od ?09/1943
Miroslava Trubnerová		?
Helena Sudová		12/1946 – 02/1947
Marie Vraštilová		od 09/1947
Josefa Fišerová		od 09/1948

Řídící učitelé, respektive ředitelé a ředitelky

Ignác Zýka

Jan Šaufl cca 1806-1862²⁶

Ignác Perlík 1862-1888

Antonín Provazník 1888-1911

Řehoř Krbeček 1912-1914

Josef Kuška 1914-1924

Antonín Přibil 1924-1937

Josef Horský 02/1937-06/1938 zatímní řídící učitel

Stanislav Luhan 07/1938-1953

Květoslava Levá 1953/1954

Alena Mikešová 1954-1966

Arnošt Capalini 1966-1976

Marie Jarošová 1976-1984

Marie Jará 09-12/1992

Václav Vysoký 5. 1. 1993-1996

Alice Kotylová 09/1996 - 14. 4. 1997 pověřená

Oldřich Peksa 15. 4. 1997- 2005

Jana Nosková 9. 9. 2005 – 31. 7. 2010

Ivana Boudová 1. 8. 2010 – 31. 7. 2020

Alena Hybnerová od 1. 8. 2020 pověřená, od 4. 8. 2021 jmenovaná

²⁶ I. Zýka a J. Šaufl nebyli v pravém slova smyslu řídící učitelé, protože působili na škole jako jedini.

Zdroje

Státní okresní archiv Rokycany. *Kronika obecné školy Kařez 1883-1906*. 1. díl. Fond OŠ Kařez č. 260.

Státní okresní archiv Rokycany. *Kronika obecné školy Kařez 1906-1940*. 2. díl. Fond OŠ Kařez č. 260.

Státní okresní archiv Rokycany. *Kronika obecné školy Kařez 1940-1945*. 3. díl. Fond OŠ Kařez č. 260.

Státní okresní archiv Rokycany. *Kronika obecné školy Kařez 1957-71*. 4. díl. Fond OŠ Kařez č. 260.

Státní okresní archiv Rokycany. *Kronika školy Kařez 1945-1950*. Fond ZŠ Kařez č. 00260.

Státní okresní archiv Rokycany. *Kronika obce Kařez 1922-1945*. Fond AO Kařez č. 41., inv. č. 1.

Státní okresní archiv Rokycany. *Kronika obce Kařez 1946-1983*. 2. díl. Fond MNV Kařez č. 124, inv. č. 9.

Státní okresní archiv Rokycany. *Kronika obce Kařez 1984-1993*. 3. díl. Fond OÚ Kařez č. 1090.

Státní okresní archiv Rokycany. *Kronika obce Kařez 1994-2004*. Fond OÚ Kařez č. 1090.

Státní okresní archiv Rokycany. *Kronika obce Kařez (1900) 1978-1990*. Příloha ke 3. svazku kroniky obce. Fond MNV Kařez č. 00124.

Státní okresní archiv Rokycany. *Census 1921 Kařez*. Fond OkÚ Rokycany I č. 2, karton 1612.

→ Archiválie jsou dostupné na WWW: <<https://www.portafontium.eu/searching?language=cs>>.

SOkA Rokycany, *Kronika obecné školy chlapecké Rokycany 1895–1926*. Fond I. NŠ Rokycany č. 742, inv. č. 446. Dostupné též na WWW: <<http://portafontium.cz/chronicle/soap-ro/00742-skola-rokycany-1895-1926>>.

Černogurská Lenka. *Řídící učitelé ve Volduchách, jejich životní osudy a příběhy jejich rodin*. Olomouc 2019. Rigorózní práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Pedagogická fakulta. Ústav pedagogiky a sociálních studií.

→ Většina dat narození byla nalezena ve školních kronikách a dále ověřena v příslušných matrikách.

Fotografie

Kromě výše uvedených zdrojů poskytli fotografie z osobních archivů:

Kamil Capalini, Kařez.

Alena Dvořáčková, Kařez.

Antonie Hašplová, Holoubkov.

Eva Jodasová, Rokycany.

Pavel Pražský a Jana Pražská (Capalini), Kařez.

Marie Zápotočná, Rokycany.

Pavla Zdvořáková, Kařez.

Všem výše uvedeným děkuji za poskytnuté materiály a informace.